

A kenyér

Időpont: Böjt 4. vasárnapja; 1955. március 20.

Alapige: II. Mózes 16:13-15.

És lőn, hogy estve fűrjek jövének fel és ellepék a tábort, reggel pedig harmatszállás lőn a tábor körül. Mikor pedig a harmatszállás megszűnék, ímé a pusztának színén apró gömbölyegek valának, aprók mint a dara a földön. A mint megláták az Izráel fiai, mondának egymásnak: Mán ez! mert nem tudják vala mi az. Mózes pedig monda nékik: Ez az a kenyér, melyet az Úr adott néktek eledelül.

A fűrjek és a manna csodája a kenyérkérdést veti fel. A kenyérkérdés nehéz kérdés. Mennyi aggodalom jár előtte, mennyi veríték vele, mennyi irigység mérgezi, mennyi önzés teszi nehezzé a megoldását! Az egyház Laetare vasárnapján veti fel a kenyérkérdést. Ennek a vasárnapnak már az ó egyházban is az 5000 ember megelégtetésének története volt a kirendelt evangéliumi szakasza. Laetare vasárnapja az öröm vasárnapja. Ezen a napon a 66. zsoltár 10. versével köszönti a lelkész a gyülekezetet: "Örüljete és örvendezzete mind, akik szeretete az Urat! Örvendjete dicsőségének, bőségének!" Lehet tehát a kenyérkérdésről nemcsak szitkozódva és követelőzve, hanem örvendezve is beszélni, s lehet hozzá nemcsak ököllel fenyegetőzve, hanem imádságra kulcsolt kézzel is gesztikulálni, s az egyház éppen ezt akarja. Azt akarja, hogy a hit szemével nézzünk a kenyérkérdésre. Próbáljunk a mai ige alapján mi is így nézni reá!

1. A kenyér mindig kegyelemkenyér. Ez az ige első üzenete.

Az a nép, mely a történet szerint a pusztában vándorol, nem valami istentelen nép, hanem Isten választott népe. Mégis istentelen. Fellázadt Istene ellen. Nem is először. Még jóformán csak egy hónapi út van a hátuk mögött, s ez alatt a rövid idő alatt ez már a harmadik lázadása. A lázadó népnek nincs igaza. Nem igaz az, hogy Egyiptomban olyan jó dolguk volt. Már elfelejtették a robotmesterek korbácsütéseit, vízbefojtott gyermekeik miatt sikongó asszonyaikat. Nem igaz az, hogy Isten el akarja pusztítani őket a pusztában. Már elfelejtették, mint vezette át őket száraz lábbal a Vörös tengeren, s fullasztotta bele ugyanabba a tengerbe ellenségeiket. Már elfelejtették, mint édesítette meg a Mára vizét, hogy a szomjas nép ihasson kedvére. Nem igaz az, hogy éhhalál fenyegeti őket. Nemcsak arról felejtkeztek el, ami volt, hanem arról is, ami van. Körülöttük nyájszámra legelnek magukkal hozott házi állataik, fejhetik teheneiket, juhaikat, ha húst kívánnak, levághatják őket. Jó ideig élhet még bőven a

nép, de hát a lázadó szeme telhetetlen, azt kívánja, ami nincs, s turkálni akar a bőségben. A lázadó nép elfelejtkezett arról is, ami lesz, az ígélet földjéről, amely felé vezeti őket Isten, s ahol meg akarja oldani minden kenyérférdésüket. Ez a nép csak pusztulást érdemel, Isten azonban nem büntetéssel, hanem mannával felel a lázadásra. A népet, mely követ dob reá, kenyérral dobja vissza. Bizony kegyelmes az Isten, s kegyelemkenyér az, amit Tőle kapunk!

Mi sem vagyunk jobbak ennél a lázadó népnél. Mi sem érdemelnénk mást, mint hogy veszni hagyjon Isten. Ő azonban kegyelmes, felhossa napját mind a gonoszokra, mind a jókra és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak /Máté 5:45./, s megadja a kenyeret minden bűnös embernek is. Úgy edd a kenyeredet, hogy az kegyelemkenyér!

2. A kenyér mindig Isten ajándéka. Ez az ige második üzenete.

Mózes azt mondja a mannán csodálkozó népnek: "Ez az a kenyér, melyet az Úr adott néktek eledelül."

Isten ajándéka akkor is, ha a természeti törvények pontos betartásával jut osztályrészünkül. Azok a fürjek, amikről az igében szó van, költöző madarak. Ma is nagy csoportokban vonulnak el a Sinai félsziget fölött tavasszal és ősszel Egyiptom és Észak-Afrika irányában. Alacsonyan repülnek, s bottal is könnyen leüthetők. Nincs tehát abban semmi rendkívüli, hogy egy ilyen fürjcsapat elvonul a zsidók tábora fölött, az azonban, hogy épp akkor vonul el, mikor a zsidók arra járnak, s mikor épp pecsenyére áhítoznak, s hogy olyan tömegben jön, mely elég egy közel milliós népnek jóllakásra, ez már Isten külön intézkedése.

Még csodálatosabban Isten ajándéka a manna. Manna ugyan ma is van azon a vidéken. A tamariskus fa mézédessé izzadmánya cseppekben esik a földre, s hajnalban összeszedhető, de ez nem kemény, örölhető, mint az igebeli manna. Izrael népének mannája egyenesen Isten kezéből hull alá tehát, mint mennyei kenyér. Így tanul meg a nép Isten vendégeként élni, naponként Isten asztalához ülni, s az Ő kezéből venni a mindennapi eledelt.

A mi kenyérünk is Isten ajándéka. Én vetem el a magot, de Isten adja rá a növelő és érlelő időjárást, Ő óvja meg elemi csapásoktól. Én dolgozom meg érte, de Ő adja a munkaalkalmat, az erőt és egészséget a munkához. Ő lát vendégül ma is minden nap az Ő asztalánál. Gyermekkorunkban, ha leejtettünk egy darab kenyeret, azonnal fel kellett venni, s megcsókolni, mintha csak bocsánatot kellett volna kérnünk tőle, hogy nem becsültük meg eléggé, nem vigyáztunk jól Isten ajándékára. Így nézel-e ma is mindenre, ami az asztalodra kerül?

3. A kenyér mindig az emberi munka gyümölcse. Ez az ige harmadik üzenete.

A lusta ember tátott szájába csak a mesében repül a sült galamb, a valóságban orcánk veritékével kell keresnünk mindennapi kenyerünket. Tetszett Istennek, hogy kegyelmi ajándékát, a mindennapi kenyeret, az emberi munka gyümölcseképp ajándékozta nekünk. Így van ez az igebeli kenyércsodánál is. A fűrjeket Isten küldte, de az embereknek meg kellett dolgozniok értök. Le kellett őket ütni, azután össze kellett szedni, ami éppen nem lehetett könnyű feladat, hiszen a fűrjek este értek oda a táborhoz, s a sötétben sem a vadászat, sem a leütött fűrjek megtalálása nem lehetett könnyű feladat. Pedig még ez sem volt minden. Az összeszedett fűrjeket meg kellett kopasztani, s el kellett az asszonyoknak készíteni is, hogy étel lehessen belőlük.

A mannával sem volt másképpen. Nem úgy kapták, hogy kitették a sátor elé az ómert s hajnalban szépen beleesett a manna, csak fel kellett dolgozni. A manna a földre hullott. Úgy kellett görnyedve összeszedni, még pedig kora hajnalban, mert ha a nap felmelegedett, elolvadt a manna. /21. v./ Azután még meg kellett törni vagy őrölni, sütni vagy főzni, hogy élvezhető legyen. Nem kétséges, hogy Isten adott nekik eledelt, de az is tény, hogy kora hajnaltól késő estig, látástól vakulásig meg kellett érte dolgozniok.

Ma sincs másképp. Hogyan nézel kenyérkereső munkádra? Muszáj-robotnak látod, vagy kitüntetésnek, mellyel Isten a világ kenyérgkérdésének megoldásában munkatársául hívott el téged?

4. A kenyér mindig elég. Ez az ige negyedik üzenete.

Ez az a pont, ahol leginkább ellenszegülünk az igének. Telhetetlenek vagyunk. A szemünk mindig nagyobb, mint a szánk, a kívánságos szívünk pedig még a szemünknel is nagyobb. Halmozni akarunk. Nem elég a minden napra szánt aznapi kenyér, előre szeretnénk biztosítani a holnapit, sőt a jövő évit, vagy még ennél is messzebbre esedékest. Jobban bízunk a teli hombárban, a dagadt pénztárcában, mint Isten ígéletében. Pedig a manna története világosan mutatja, hogy az Istentől ajándékba adott kegyelemkenyér mindig elég. Elég nemcsak akkorra, amikor terem, hanem akkorra is, amikor nem terem. Szombaton nincs manna, de pénteken mindig szedhető annyi, hogy szombatra is elég legyen. Amikor azonban nem Isten osztja be a mindennapi kenyeret, hanem az ember akar halmozni, az mindig hitetlenség, aggodalmaskodás és önzés, ami megrontja Isten ajándékát. A telhetetlenség által gyűjtött manna mindig megférgesedett s élvezhetetlenné lett.

Mindezt minden világosan látó ember ma is láthatja. A kenyérgkészlet ma is elég mára, csak akkor nem elég, ha a ma bajához hozzávesszük a holnap gondját is. Ha messzebb

nézünk, mint Isten engedi, akkor sohasem lesz elég a kenyér. Ha visszafelé nézünk, akkor álmélkodva látjuk, hogy mindig elég volt a kenyér. Hogyne lenne hát ma is elég a kenyér!

5. Krisztus az igazi kenyér. Ez az ige utolsó üzenete.

A manna története mindig több volt Isten népe számára, mint egy egyszerű történeti esemény. Isten gondoskodó szeretetének prédikátora lett minden idők minden kenyérgonddal önmagát megterhelt emberének. Az Új Testamentum népe számára még ennél is több lett: Krisztus előképe. Ő maga magyarázta így a manna történetét, mikor ezeket mondta: "A mi atyáink a mannat ették a pusztában; amint meg van írva: Mennyei kenyeret adott vala enniök. Bizony, bizony mondom néktek: nem Mózes adta néktek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja majd néktek az igazi mennyei kenyeret. Mert az az Istennek kenyere, amely mennyből száll alá, és életet ad a világnak. Én vagyok az életnek ama kenyere." /Ján. 6:31-35./ Ő az igazi mennyei kenyér, aki a mennyből szállt alá. Ő az igazi kegyelemkenyér, mert Ő hozza számunkra bűneink bocsánatát. Ő az élet kenyere, mely nem csupán a földi életet hosszabbítja meg, hanem megment a haláltól és örök életet ad. És Ő az igazi kenyér, aki elvetett gabonamaggá, összetört, megőrölt búzaszemmé lett érettünk, hogy halála által megmentse életünket. Ő ma is érettünk megtörtetett kenyér és kiontott vér az úrvacsorai asztalon. Aki mindezt nem látja meg a manna történetében, az nem értette meg Jézus prédikációját a mannáról.

Íme, így gondoskodik rólunk a kegyelmes Isten, földi életünkről s üdvösségünkről is! Laetare! Örüljetek, mert bőséges az Ő kegyelme! Ámen.